

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛЬОВИХ ТА ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри польових та
овочевих культур, доцент

 Людмила ПОПОВА

«02» 09 2022 р.

«ПОГОДЖЕНО»

та В. о. декана агробіотехнологічного
факультету доцент

 Олена ОЖОВАН

2022 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

 Інна МАЛЕЦЬКА

«02» 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 01

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Галузь знань	20 – «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність	201– «Агрономія»
Освітньо-наукова програма	«Агрономія»
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (PhD)
Факультет	Агробіотехнологічний

Робоча програма з дисципліни «Педагогічна практика» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за освітньо-науковою програмою 201 «Агрономія», 17 с., 2022 р.

Розробник:

доктор с.-г. наук, професор Євген ЮРКЕВИЧ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри польових та овочевих культур

Протокол від «01» 08 2022 року, № 1.

Завідувач кафедри

Людмила ПОПОВА

Гарант освітньої програми

Євген ЮРКЕВИЧ

«1» 08 2022 року

ВСТУП

Педагогічна практика є обов'язковою складовою освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» та сприяє закріпленню отриманих знань, виявленню здібностей та придбання практичного досвіду до педагогічної діяльності й формуванню психологічної готовності здійснення професійної діяльності.

Практика проводиться відповідно до вимог п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», «Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти III (освітньо-наукового) рівня - доктор філософії в Одеському державному аграрному університеті», «Положення про проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція).

Педагогічна практика проводиться після вивченням здобувачами відповідної дисциплін навчального плану (Інноваційні технології в педагогіці вищої школи). Її тривалість та терміни регламентуються освітньо-науковою програмою, навчальним та робочим планами спеціальності.

Розклад та період проходження педагогічної практики має відповідати змісту програми практики та співпадати з навчальними аудиторними заняттями, до яких відповідно до індивідуального завдання передбачено залучення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Керівництво та контроль за проходженням аспірантом педагогічної практики покладається на наукового керівника здобувача (якщо рішенням кафедри не призначено іншого або другого керівника). Загальне керівництво практикою здійснює завідувач кафедрою.

Об'єктом практики є процес навчально-виховної діяльності у закладі вищої освіти.

Предметом практики є закономірності, прийоми, способи, методи та

засоби науково-педагогічної діяльності, зумовлені її цілями, змістом і сучасними завданнями.

Головними умовами ефективності практики є: теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, інноваційна спрямованість, комплексний підхід до змісту та організації.

Відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії на практику передбачено 2 кредити (60 годин) з яких

10% на отримання документів, проходження інструктажу, оформлення, підготовку та захист звітних матеріалів.

25% передбачені для ознайомлення з нормативними документами, які регламентують освітній процес у закладах вищої освіти, знайомство з освітніми стандартами, робочими програмами, документацією кафедр та науково-педагогічних працівників;

15 % на знайомство з методиками підготовки і проведення лекцій, лабораторних і практичних занять, семінарів, консультацій, заліків, іспитів, курсового і дипломного проектування, освоєння інноваційних освітніх технологій, відвідування занять та на самопідготовку;

25% на підготовку навчально-методичних матеріалів до проведення аудиторних занять з навчальних дисциплін;

25% на проведення аудиторних занять, перевірки робіт, інших контрольних заходів та виховної роботи;

Педагогічна практика аспірантів може включати в себе такі форми педагогічної діяльності як проведення практичних, лабораторних та лекційних занять, перевірка курсових та контрольних робіт, рефератів, консультування з фахових питань та науково-дослідної роботи, відвідування занять викладачів кафедри, відкритих лекцій, майстер-класів.

Результати проходження навчальної педагогічної практики фіксуються в індивідуальному плані здобувача. За підсумками проходження практики аспірант готує звіт. Оцінювання результатів практики відбувається не пізніше десятиденного терміну після її закінчення.

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТА ЇЇ РЕЗУЛЬТАТИ

Мета: формування у здобувачів основ професійної педагогічної компетенції у питаннях вищої освіти та вищої школи в Україні, оволодіння сучасними методами, формами і засобами навчання та формами контролю, застосування активних методик викладання відповідних професійно-орієнтованих дисциплін, засвоєння основних положень Болонського процесу як основи для формування спільного Європейського простору вищої освіти.

Завдання:

- ознайомлення зі змістом сучасної нормативно-правової бази, яка регламентує організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти України;
- вивчення основних принципів, понять та категорій системи Болонського процесу;
- вивчення концептуальних положень кредитно-модульної системи організації навчального процесу;
- оволодіння основами методики викладання у вищій школі;
- опанування сучасними освітніми технологіями;
- опанування методами навчально-виховної роботи;
- формування навичок організації науково-дослідницької роботи студентів;
- навички об'єктивного оцінювання навчальних досягнень студентів із використанням інноваційних методів відповідно до встановлених критеріїв;
- набуття практичних навичок складення навчальних планів, структурно - логічних схем заняття, індивідуальних планів роботи студентів;
- навичок формування структури, вибору методики та підготовки до проведення аудиторних занять;
- навички організації самостійної роботи студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні категорії та наукові поняття педагогіки вищої школи;
- документи нормативно-правового регулювання освітнього процесу вищої школи;
- основи організації навчально-виховного процесу та його особливості у закладах вищої освіти України;
- місце Болонського процесу у системі функціонування вищих навчальних закладів України;
- шляхи інтеграції вищої освіти в єдиний простір;
- основні форми, методи та прийоми навчання, що забезпечують ефективне досягнення навчальних цілей заняття;
- активні методи навчання, технології розвитку особистості студента;

вміти:

- самостійно методично грамотно проектувати, реалізовувати, критично оцінювати та коригувати освітній процес;
- розробляти плани-конспекти аудиторних занять;
- володіти інструментарієм проведення навчальних занять, застосовувати активні методик викладання;
- обґрунтовано вибирати та застосовувати найбільш результативні технології, методи, прийоми та форми навчання;
- встановлювати контакт з аудиторією та підтримувати його впродовж заняття;
- – використовувати в освітньому процесі технічні засоби навчання;
- розробляти тестові та інші матеріали для перевірки рівня знань;
- застосовувати сучасні методи контролю та проводити об'єктивне оцінювання.

ОПИС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

- Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»;
- Спеціальність: 201 Агрономія;
- Освітньо-професійна програма: Агрономія;

- Ступінь вищої освіти: доктор філософії;
- Обов'язкова компонента професійної підготовки;
- Рік підготовки другий, семестр 3;
- Кількість кредитів – 2;
- Загальна кількість годин 60;
- Індивідуальний графік, індивідуальне завдання на проведення заняття;
- Вид контролю: залік.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр	Назва
<i>Інтегральна компетентність</i>	
Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері агрономії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.	
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 4	Здатність розв'язувати комплексні проблеми агрономії на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ЗК 5	Здатність спілкуватися держаною мовою як усно так і письмово.
ЗК 6	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК 3	Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню інноваційну діяльність у закладах вищої освіти з використанням сучасних технологій навчання.
СК 4	Здатність аналізувати, оцінювати і прогнозувати сучасний стан і тенденції розвитку агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур

СК 7	Вміння користуватись нормативно-правовою базою й організувати роботи згідно галузевих вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.
СК 8	Знання і дотримання норм наукової етики і академічної доброчесності.
Програмні результати навчання	
РН 2	Висувати і перевіряти гіпотези; обґрунтовувати та інтерпретувати результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного або комп'ютерного моделювання.
РН 4	Створювати інформаційні бази та володіти сучасним інструментарієм для пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації, зокрема, статистичними методами аналізу даних великого обсягу та/або складної структури.
РН 5	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми агрономії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
РН 8	Розробляти і викладати в закладах вищої освіти фахові дисципліни агрономічного спрямування з використанням сучасних технологій навчання.

Програма педагогічної практики здобувачів передбачає наступну послідовність етапів:

- видача документів та отримання здобувачем індивідуального завдання на проведення аудиторних занять, заходів оцінювання, виконання організаційно –виховних заходів (підлягає узгодженню із науковим керівником) та складання плану-графіку практики;

- ознайомлення із нормативно-правовою базою діяльності вищої школи;

- ознайомлення із організацією освітнього процесу на рівні університету, деканату та кафедри, вивчення «Положень» університету, які регламентують освітній процес;

- розробка планів-конспектів аудиторних занять, завдань для організації самостійної роботи здобувачів (підлягає узгодженню із науковим керівником);

- проведення тестових аудиторних занять, організаційно-виховних заходів;

- оформлення щоденника, звіту та інших документів про проходження практики;

- подання звіту для перевірки та його захист.

Педагогічна практика здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії передбачає наступні форми педагогічної діяльності:

- ознайомлення із вимогами, структурою, методологією розробки силабусу та навчально-методичного комплексу дисципліни;

- відвідування занять викладачів кафедр, відкритих лекцій, тематичних семінарів, майстер-класів;

- розробку методичного забезпечення для проведення практичних або лабораторних занять, контрольних завдань, тестів презентацій;

- особисте проведення тренінгового аудиторного заняття (передбачається присутність наукового керівника);

- розробка завдань для самостійної роботи;

- перевірка індивідуальних робіт (курскових, контрольних робіт, рефератів);
- проведення навчально-виховних заходів;
- інші види робіт передбачені навчальним навантаженням відповідної кафедри.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

№ п/п	Види діяльності	Кількість годин
1	Організаційний етап	6
1.1.	Отримання щоденника, програми практики та проходження інструктажу з техніки безпеки	1
1.2.	Складання індивідуального графіку проходження практики	4
1.3.	Захист практики	1
2	Нормативно-правове середовище освітньої діяльності	15
2.1.	Закони України, які регламентують діяльність вищої школи	2
2.2.	Європейська кредитно-трансферна система вищої освіти	2
2.3.	Положення, що регламентують освітній процес в ОДАУ	4
2.4.	Робочі програми навчальних дисциплін, плани лекцій, практичних, семінарських занять, самостійної роботи	2
2.5.	Розподіл навантаження, плани роботи кафедри, викладачів, кураторів	1
2.6.	Запроваджена в ОДАУ система оцінювання та забезпечення якості освіти	3
3	Методика здійснення навчально-пізнавальної діяльності	9
3.1.	Методи навчання та особливості їх застосування у вищій школі	2
3.2.	Технічні засоби в освітньому процесі	2
3.3.	Методи контролю: усний, письмовий, тестовий, експрес	2

	контроль	
3.4.	Організація самостійної роботи здобувачів	3
4	Підготовка навчально-методичних матеріалів до проведення аудиторних занять	15
4.1.	Ознайомлення із видами методичних та дидактичних матеріалів для проведення занять, здійснення контролю та інструментів дистанційного навчання	2
4.2.	Підготовка розгорнутого план-конспекту заняття	10
	Підготовка елементів методичного забезпечення заняття та контролю знань	3
5	Практичне здійснення освітньо-педагогічної діяльності	15
5.1.	Проведення та участь у проведенні аудиторних занять	9
5.2.	Участь в засіданні кафедри	2
5.3.	Проведення заходів контролю (поточного або проміжного)	2
5.4.	Організаційна робота із групою студентів (кураторство, науковий гурток тощо)	2
	Разом	60
	<i>Загальна кількість кредитів ЄКТС – 2</i>	

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

Робота практиканта з виконання програми педагогічної практики контролюється науковим керівником та викладачем, на занятті якого відбувається певна складова практики. Практикант повинен дотримуватися режиму роботи та правил внутрішнього розпорядку. Запізнення на заняття та порушення графіку навчального процесу здобувачем не припускається. Виконання кожного розділу практики завіряється підписом керівника практики. По закінченні практики науковий керівник готує відгук на проведене тренінгове заняття та виконання програми практики в цілому.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Керівник практики від кафедри перевіряє наявність передбачених документів та розділів, оцінює їх відповідність та записує в щоденнику здобувача відгук із вказанням можливості допуску до захисту та рівня попереднього оцінювання: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» із зазначенням відповідної суми балів та оцінки за системою ECTS.

У визначений кафедрою термін здобувач представляє презентацію та звітує спеціально створеній комісії, склад якої затверджений наказом ректора (розпорядженням проректора). За результатами звіту комісія диференційовано оцінює роботу здобувача та виставляє залік.

За результатами захисту комісія формує протокол. Оцінка за практику вноситься в залікову-екзаменаційну відомість та в залікову книжку і в подальшому враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Підсумкова оцінка визначається комісією колегіально за наступними критеріями:

Оцінка «відмінно» – здобувач при написанні звіту виконав основні

завдання практики, зробив висновки з урахування причинно-наслідкових зв'язків перебігу явищ (процесів), при цьому при захисті показав вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати матеріали та запропонував ряд заходів щодо вдосконалення особливостей діяльності, до розробки яких підійшов творчо.

Оцінка «добре» – здобувач при написанні звіту виконав основні завдання практики, зробив висновки з урахування причинно-наслідкових зв'язків і механізмів (алгоритмів) перебігу явищ (процесів), при цьому при захисті достатньо проявив отримані вміння та навички щодо роботи з документацією та інформацією щодо результатів практики.

Оцінка «задовільно» – здобувач при написанні звіту виконав основні завдання практики, але зроблені висновки без урахування причинно-наслідкових зв'язків і механізмів (алгоритмів) перебігу явищ (процесів), при цьому при захисті не достатньо проявив отримані вміння та навички щодо роботи з документацією та інформацією щодо результатів педагогічної практики.

Здобувач, який не виконав програму практики, або отримав незадовільну оцінку, залишається на повторний курс навчання або відраховується з університету.

**ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ І КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
1	2	3	4	5	6
90 - 100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	
74 - 81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64 - 73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко К. Практичні, семінарські та лабораторні заняття у ВНЗ як прикладні форми організації навчання магістрів Рідна школа. 2007. № 7/8. С. 42–54.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. К.: Логос, 2003. 221 с.
3. Гуцуляк В. Семінарські заняття як форма та метод навчання математики. Математика. Шкільний світ. 2009. № 25–26. С. 13–27.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Світ, 2004. 147 с.
5. Кнодель Л. В. Педагогіка вищої школи : посібник для магістрів. К. : Паливода А. В., 2008. –136 с.
6. Лекції з педагогіки вищої школи : навчальний посібник / за ред. В. І. Лозова. 2-е вид., доп. і випр. Харків : ОВС, 2010. 480 с.
7. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи. – К.: Логос, 2006. – 215с.
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
9. Подоляк Л.Г., Юрченко В.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. К.: Дивосвіт, 2006. 236 с.
10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : [навчальний посібник для здобувачів вузів] 2-ге вид., доп. К. : Академвидав, 2010. 456 с. (Серія «Альма-матер»).
11. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с.
12. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.
13. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
14. Дидактика вищої школи: навч. Посібник. О. О. Біляковська, І.Я. Мишишин, С.Б. Цюра. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013.
15. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

16.Ільченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2014. 316 с.